

expediente ambiental. Posteriormente, na reunión do 29 de decembro de 1992, a Comisión Galega de Medio Ambiente resolve informa-lo favoravelmente. Citan-se as alegacións, mas non se tiveron en conta para nada.

Saltar-se a lexislación ambiental

As irregularidades anteriores significan un absoluto desprécio pola lexislación ambiental. Na Declaración de Impacto Ambiental, a autoridade ambiental pode e debe introducir as modificacións que estime necesarias á proposta de proxecto técnico. É isto posíbel se previamente se tiña axudicada a cosntrucción da planta?

Se o requerimento desta avaliación está restrinxido de partida a un pequeno número de actividades, se os estudos de impacto ambiental son realizados ou contratados polo próprio interesado na construción do proxecto, e se a deficiencia técnica dos mesmos é o rasgo mais salientábel, para facer mais irrisório e totalmente inoperativo este procedemento de controle ambiental só faltava que se incumpra a propia letra da lei.

O impacto ambiental

Adega denunciou reiteradamente o impacto ambiental que esta planta, en realidade un CEMITERIO DE RESIDUOS TOXICOS E PERIGOSOS, vai ocasionar no meio dunha ampla comarca. As emisións gaseosas tóxicas (cloruro de cianóxeno), as substancias tóxicas presentes nos efluentes residuais, as posibles fugas e roturas de depósitos, amiazan con destruír o bosque e contaminar as augas superficiais e subterráneas da zona.

A alternativa é viábel: reducir a produción e reciclar todo o reciclábel, que entre os RTP é muito.■

(1) Recordemos o recente abandono por Celbi do proxecto de plantacións de eucaliptos no Irixe e Alto do Paraño. A pesar das inversións realizadas, estas plantacións xa non son rendíbeis para as transnacionais da celulosa. Serán rendíbeis para os labregos os miles de hectáreas plantadas nos últimos anos en toda a Galiza?.

AS MEDIAS VERDADES CIENTIFICAS SOBRE O DESASTRE ECOLOXICO DO "MAR EXEO"

Manolo R. Bermejo
Catedrático de Química Inorgánica
da Universidade de Santiago de Compostela

Vai xa para dous meses dende o encallamento do petroleiro Mar Exeo ós pes da Torre de Hércules e parece como si as autoridades estiveran interesadas en calar o tema, como si nada tivese ocorrido. Os que estamos pola defensa do medio ambiente non podemos esquecer este tremendo desastre ecolóxico, e o tempo pasado é xa dabondo como para analizar con mais vagar e obxectividade o acontecido.

De entrada sinalar que a verdade é decote mais revolucionaria ca mentira e dado que, citando a Gramsci "as medias verdades son as peores mentiras" compre desenmascarar tanta media verdade como neste tema se leva falado.

Pasarei por riba da maioría das medias verdades vertidas polos políticos e somentes analizaréi as súas medias verdades científicas. Non podo nembargantes deixar de falar da catástrofe do percanse. Non se remata de entender o afán das autoridades por negar as evidencias do desastre ecolóxico que se produciu. Cando o percanse do Exxon Valdez en Alaska todos falamos do desastre, e era somentes un derrame de petróleo que non chegaba a 50.000 Tm de cru, estos días estase a falar do desastre ecolóxico das illas Setland e derramouse 80.000 Tm de cru. ¿Por qué as autoridades locais e estatais están tan interesadas en negar a evidencia do desastre ecolóxico que representou o encallamento, combustión e derrame das 79.000 Tm de cru que transportaba o Mar Exeo?

As medias verdades científicas:

Dado que as autoridades políticas non teñen porqué saber de ciencia e lóxico pensar que contén con asesora-

mento do personal cualificado. No chamado Gabinete de Crise, ¿contouse coa Universidade? Os meus datos dicen que non. Eso sí, xa se falou da "creación dun comité científico que investigará" o contorno das zonas danadas...; pero a posteriori.

Entrementres, ¿que se dixo como medias verdades científicas?

1º- A contaminación está controlada, xa practicamente non hai contaminación.

E certo que externamente o aspecto do mar, e das praias, vai mellorando e que parece como si nada pasara; pero pasou. Houbo un desastre ecolóxico. Vertéronse e arderon 79.000 Tm de petróleo. A contaminación está aí.

a) A contaminación é un problema que afecta localmente, pero sobor de todo globalmente ó ecosistema.

b) A combustión de mais de 50.000 Tm de cru orixinou unha mesta nube de gases tóxicos CO₂, CO, NO_x, SO₂, hidrocarburos aromáticos canceríxenos,..., etc que están na atmósfera. O seu efecto na atmósfera manifestarase como incrementos de: o efecto invernadoiro, as choivas ácidas, a incidencia sobre o chamado cambio climático..., etc. A combustión arrastrou cinzas, petróleo e chapapote que chovéu ó longo do camiño seguido polo penacho gaseoso sobor de animais e campos contaminando a agricultura e a gandeiría da zona.

c) Formouse a marea negra contaminando non menos de 100 Km de costa -segundo as autoridades- e practicamente toda a plataforma continental que lle corresponde.

d) As mareas negras non se contro-

**As mareas
negras non
se controlan
nin
desaparecen
da noite
para a
mañán.**

lan nin desaparecen da noite para a mañán. Se practicamente non se ve xa marea negra ¿qué pasou?

O petróleo que transportaba o Mar Exeo era do mar do Norde, do tipo Brent con moitos hidrocarburos lixeiros. Cando ardeu este petróleo unha grande

tida a seguridade de toda a poboación.

A ignorancia e a necesidade son primas-irmáns e en ciencia ou se fala con propiedade ou se dicen as maiores tonterías. Decir que a nube producida pola combustión do petróleo non é tóxica é unha necesidade.

Non se remata de entender o afán das autoridades por negar as evidencias do desastre ecolóxico que se produciu.

parte sofreu o proceso de combustión e outra evaporouse, ficando no mar os compoñentes mais pesados (breas, alquitráns, betúns,...) esta fracción de petróleo é a que, axitada polo mar, se dispersou constituindo a marea negra.

Pero, ¿cómo se trata unha marea negra para controlala? As medidas como a inflamación ou combustión, a utilización de axentes adsorventes e afundidores, ou de axentes dispersantes, teñen a funcionalidade de trasladar a contaminación a outras fases (atmósfera, fondo mariño) ou de dispersala en masas de auga cada vez mais extensas. Con elo, a contaminación vai deixando de verse, pero o petróleo, os seus componentes tóxicos, permanecen ahí.

2º O petróleo non é tóxico.

Xa, claro, por eso o petróleo pódese beber e mesmo un pódese bañar nel.

Aclaremos que o petróleo está integrado por unha xeira de compostos químicos orgánicos con maior ou menor toxicidade; pero todos eles tóxicos. Mesmo resulta perigoso o respirar por moito tempo nunha atmósfera pechada, particularmente se o petróleo é do tipo Brent, que contén unha alta proporción de hidrocarburos volátiles. Entre estos hidrocarburos volátiles compre sinalar que existen algúns aromáticos con coñecida actividade canceríxena.

3º A nube non é tóxica e está garan-

tinada en primeiro lugar o efecto contaminante dos produtos derivados da combustión do petróleo, dos que xa falamos, e suliñemos que, algúns deles, son fortemente tóxicos (NOx, SO2, CO, algúns hidrocarburos volátiles canceríxenos, etc).

En segundo lugar foi un milagre que o vento levara a nube tóxica polo lugar onde menos problemas podía causar á poboación. ¿Qué tería pasado si o vento rola un chisco ó sur e a nube tóxica entra de cheo na cidade de A Coruña? Estos gases producen: afeccións respiratorias, dermatite, conxuntivite, problemas canceríxenos por acumulación e, si a concentración e outa, pode producir a morte por asfixia. ¿Cal sería o efecto destes gases sobre os asmáticos, os nenos e a xente maior?

Evidentemente foi milagroso que, diante da imprudencia de permitir a formación desa nube tóxica, non houbera ningunha desgracia personal.

4º Non se engadiron dispersantes para combater a marea negra.

Non debo dubidar desta afirmación, pero como científico, diante da evidencia, cando menos debo plantexar preguntas.

— E certo que cáseque non se ve marea negra, ¿u-lo foi?, non poido desaparecer. Dos métodos a utilizar no seu tratamento, ¿cal se empregou?

— Todos temos coñecemento do

tipo de espuma que presentaba o mar na costa, nas boca-ribeiras e nas praias. ¿Qué produto químico orixinou esa escumación tan semellante á que producen os dispersantes? O efecto batidora do mar orixina espumas de tipo moi distinto, non do tipo chamado "mousse de chocolate".

— Pódese ir á praia do Orzán e ver como brilan as rochas, ¿quén as lavou e con qué? O mar, como sabemos, tarda meses en dixerir o petróleo; a limpeza cun cepillo de púas de aramio raña a rocha non lle dá brillo. Somentes os deterxentes fan brilar as cacerolas ó lles saca-la graxa.

Non, as autoridades din que non se engadiron dispersantes; pero estas preguntas fican sin resposta.

5º As praias da Coruña estarán este ano mais limpas ca endexamais.

Aparentemente esta afirmación pode parecer correcta, pode que a praia pareza limpa; pero este non é o término científico a empregar; debemos falar de praias tratadas e estabilizadas, non de praias limpas.

A idea non é só limpar as áreas superficiais, as pedras e o lixo; con retirar a contaminación da vista dos cidadáns e levala a un vertedreiro de lixo non abonda. E ben sabido que o petróleo filtra-se ó traveso das áreas e pódese atopar a mais de 30 cm da superficie (no desastre do Exxon Valdez chegouse a atopar petróleo a 1.50 m. da superficie). Polo tanto as praias non somentes hai que limpalas, compre tratalas e estabilizadas ou do contrario en pouco tempo o petróleo aboiará estragando de novo as praias.

Quero rematar estas ideas falando de algo que, ata agora, as autoridades non tocaron. E o tema da salubridade das augas mariñas e o seu efecto sobor dos bañistas. As pequenas pero perceptibles capas de petróleo nas augas, os produtos da degradación natural ou artificial do petróleo, os compostos químicos empregados no tratamento das mareas negras, afectarán, en maior ou menor medida, ós futuros bañistas. Os efectos de todos estes produtos sobre o corpo humano son ven coñecidos: os que traguen auga destas praias, afeccións estomacais e incremento nas diarreas; para os que somentes se bañen afeccións externas na forma de dermatites, conxuntivite, etc.

Unha última consideración; este desastre ecolóxico escomenzou, ¿Cándo se producirá outro nas nosas costas?. A resposta desgraciadamente é xa sabida. Axiña.■